

1803-05-22

Dons, Johan Lorentz

Fra www.fredericiashistorie.dk 2018

Af: Erik F. Rønnebech

Fuglsang Skov

Både Hannerup og Ullerup landsbyer blev nedlagt i forbindelse med Fredericias grundlæggelse og beboerne og deres ejendomme flyttedes ind i fæstningen. Fuglsang og Sønderbygård skove har fra gammel tid ligget i Ullerup sogn. Sognet blev lagt ind under Trinitatis, da dets kirke blev nedrevet i 1650 og en del af den blev genbrugt i Trinitatis kirke indenfor voldene.

I 1853 købte kommunen det 150ha. store område, der i dag er Fuglsang og Hannerup skove.

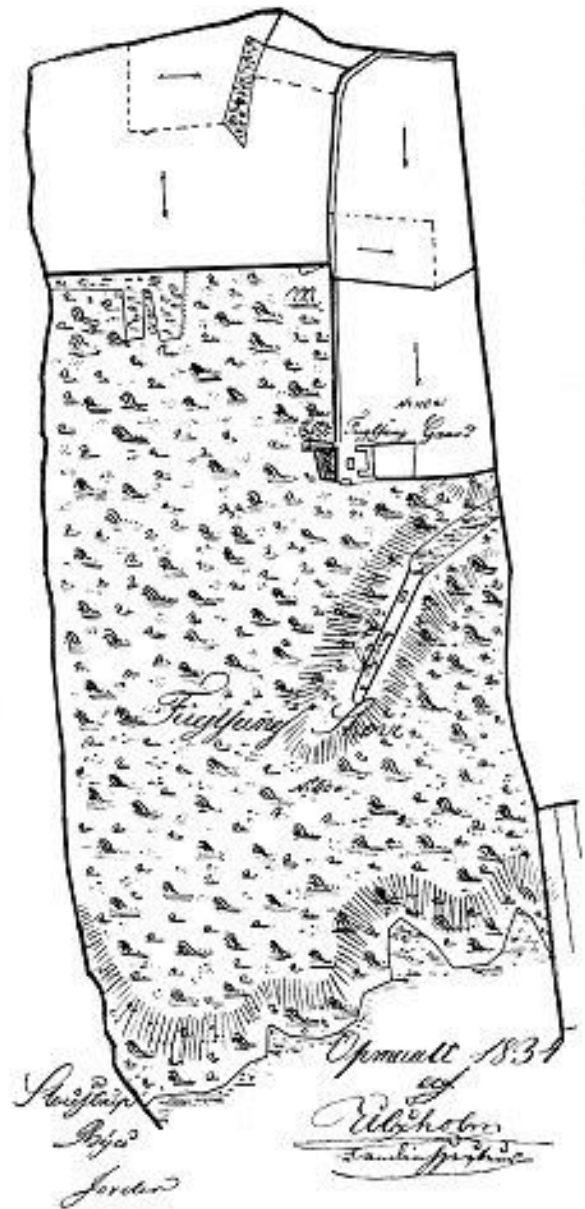
Fuglsang købtes af bønderne i Stoustrup, hvoraf den største lodsejer nok var Stoustrupgaard. Sønderbygård derimod, valgte at beholde sin skov der støder op til Fuglsang.

Med i købet af Fuglsang, fulgte også skovfoged Johan Lorentz Dons (1803-1855), der i 1834 var blevet livstidsansat som skovfoged med tjenestebolig på Fuglsang, der lå hvor Fuglsanggård ligger i dag. Han var egentlig uddannet Cand. Phil. og søn af justitsråd og birkedommer i Halsted sogn på Lolland, og blev først ansat som huslærer hos proprietær, stænderdeputeret, amtsrådsmedlem og sognerådsformand Jens Jacob Betzer på Stoustrupgaard.

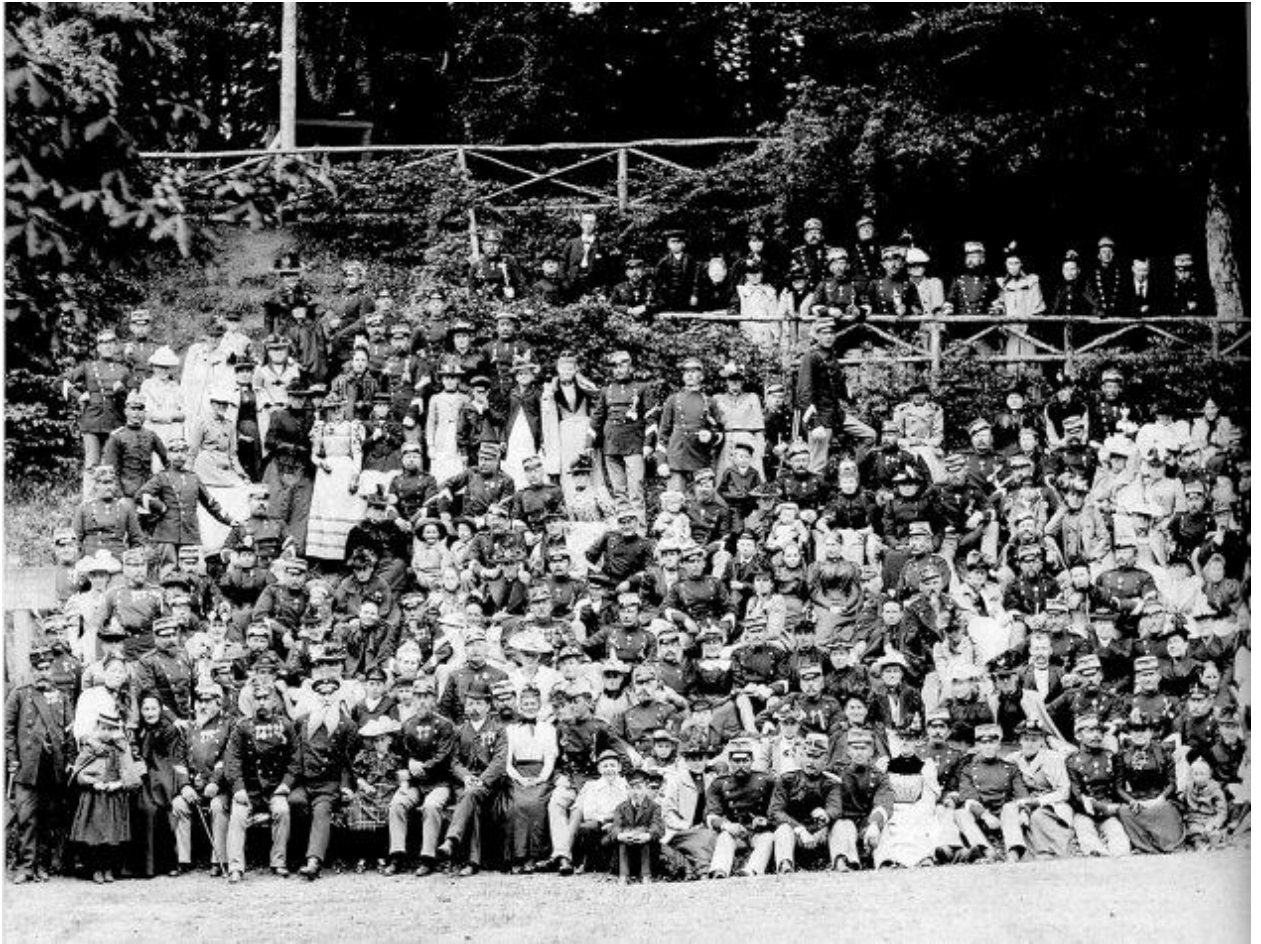
Han giftede sig i 1834 med en datter af den forrige skovfoged Søren Pedersen Windeløv (1760-1832).

Han fik tjenestebolig i en skovfogedbolig der kaldtes Fuglsang og som lå, hvor Fuglsanggård ligger i dag.

Han kunne dog, på grund af svagelighed ikke magte opgaven med det større skovområde, og da der blev klaget over ham, måtte han ansætte en skovløber til at hjælpe sig, og Dons måtte desuden lade et skovløberhus opføre som bolig for skovløberen. Huset ligger der den dag i dag i kanten af Erritsø Mose.

Tegning af skoven 1834

Underofficerernes skydeforening på festpladsen 1894

Fredericias skove var såkaldte "lystskove" for byens indbyggere, med afstukne stier og bænke på udvalgte pladser. Inden pinse skulle skovfogeden og hans skovløber sørge for at skoven var ryddelig med afstukne stier og klar til at modtage byens borgere. I skovkanten ligger Fuglsanggaard, der i starten var skovfogedbolig og traktørsted om sommeren. Da kommunen købte enken efter skovfoged Dons, der kunne blive boende på livstid, ud, ved at give hende en årlig pension, blev gården, efter en licitation, forpagtet ud til Ussing fra Erritsø på en 10 årig kontrakt. Han skulle, ifølge kontrakten, forpligte sig til at drive gæstgiveri.

Kommunen skulle forny alle gårdens udbygninger. Det gamle stuehus, der er indtegnet på et kort fra 1834, blev bevaret men gjort i stand og tilbygget en restaurationssal og en overdækket veranda i gavlenden ned mod skydepavillonen. Man kan i dag stadig se hvad der er bygget til og hvad der er gammelt da de gamle vægge er skæve. Som de fleste andre skovbeværtninger havde man en keglebane. Den var meget primitiv, ikke overdækket og kunne kun bruges i godt vejr.

I 1942 føjede man en overdækket keglebane til den 12-kantede pavillon, der hidtil havde haft en overdækket serveringsveranda ved siden af. Pavillonen er formentlig opført i 1887, da der blev brugt 4.500 til en pavillon ved Fuglsanggaard. Selve Kegelbanen var af træ, havde vinduer i begge sider og var beklædt med granskaller. Det hele havde et sammenhængende stråtag.

I dag er kun den 12-kantede stråttækte pavillon står tilbage. Den kaldes fejlagtigt Fr. VII's pavillon og er blevet forvekslet med skydepavillonen i 6te julidalen som havde det navn. Den skydepavillon prins Frederik, den senere kong Fr. VII, var til fest og skydning

i, blev totalt ødelagt af slesvig-holstenerne i 1849 men den lå på samme sted. I den bagved liggende slugt kaldet 6te julidalen, har skydeselskabet deres skydebane og pavillon.

I Fuglsang afholdtes 6. julifesterne fra starten i 1850 frem til 1912.

På den anden side af banen, ved Erritsø mose, ligger det Skovløberhus, som Johan Lorentz Dons opførte. Da skovfoged Dons døde blev hans kone boende på Fuglsanggaard og den ny skovfoged flyttede ind i skovløberhuset og boede her de næste 40 år.

Skovfoged Windeløv havde en årrække også tilladelse til at drive en form for gæstgiveri, idet han måtte levere kogt vand på maskine og udleje service. Der gav en del splid med forpagter og gæstgiver Ussing på Fuglsanggaard, som følte sin næring truet, da han mente at skovfoged Windeløv ikke nøjedes med at servere det han havde lov til uden næringsbrev. Om søndagen drog folk til fods eller på cykel ud til skovløberhuset, hvor der var opstillet borde, stole og bænke i små pavilloner i haven. De medbragte selv kaffebønnerne, og kunne så købe kogende vand (vand på maskine kaldtes det), og få brygget kaffen, og evt. købe noget af skovløberkonens hjemmebagte kaffekage. I skovkanten var indrettet legeplads til børnene, så forældrene kunne drikke kaffen i ro og fred.

I 1941 bekostede Dansk Jagtforening i Fredericia. og Fredericia Jagt og Flugtskydningsforening et vildtheget om en dyrehave. Årsagen var, at der dengang næsten ingen råvildt var tilbage i skovene. Dyrehaven blev derfor brugt til opformering af noget indfanget råvildt- der så efter nogle få år blev lukket ud i skoven. Herefter indkøbte Kommunen dåvildt til Dyrehaven.

I skoven findes stadig en dyrehave med ca. 30 dådyr. Den gamle dyrehave blev i sin tid udvidet til mere end dobbelt størrelse med 6. julidalen.

Indtil midten af 50'erne var her også en skihopbakke, hvor man i dag stadig kan se konturerne af nedslagsbakken. Man fik tilløb fra et tårn bygget af rafter. Tårnet stod på "Bjergbakkerne".

Inde i skoven findes også et jernkors over en falden slesvigholstener. Korsets indskrift lyder:

Hier ruhet Gemeiner W. Krüger No. 64 C.D. 4de S.H.I.B Gefallen d. 22. mai 1849. Teksten kan oversættes til: "Her hviler menig W. Krüger Nr. 64. ved den 4. slesvigholstenske infanteri bataljon, faldet d. 22. maj 1849

De første dådyr udsættes i 1941

Då i dyrehaven i 2004